

*Трушина Т.К., магістр, Дячук Н.Л., магістр, Герасименко О.Д., доц.,
Пашкевич К.Л., проф., Єжова О.В., проф.*

Київський національний університет технологій та дизайну

ОЗДОБЛЕННЯ В ДИЗАЙНІ ДИТЯЧОГО ОДЯГУ: ЕВОЛЮЦІЯ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Анотація. В статті розглянуто ключові аспекти застосування оздоблення в дитячому одязі. Проаналізовано еволюцію оздоблення дитячого костюма ХХ–ХХІ ст. у творчості світових та українських дизайнерів. Розглянуто інновації в оздобленні та текстильних матеріалах, які використовують не лише в жіночому і чоловічому, а й в сучасному дитячому одязі.

Ключові слова: дитячий одяг; оздоблення; колекція одягу; інновації; еволюція.

Trushyna T., Diachuk N., Gerasymenko O., Pashkevych K., Yezhova O.

Kyiv National University of Technologies and Design

FINISHING IN THE DESIGN OF CHILDREN'S CLOTHES: EVOLUTION AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES

Abstract. The article considers the key aspects of the use of decoration in children's clothing. The evolution of children's costume decoration of the 20th – 21th centuries in the works of world and Ukrainian designers is analyzed. Innovations in decoration and textile materials, which are used not only in women's and men's, but also in modern children's clothing, are considered.

Keywords: children's clothing; decoration; clothing collection; innovation; evolution.

Вступ. Аналізуючи моду давніх часів і спираючись на дослідження істориків, художні репродукції та залишки матеріальної культури можна зазначити, що оздоблення з'явилося набагато раніше ніж одяг. Для виконання обрядів первісні люди наносили на своє тіло візерунки, а в якості оберегів застосовували каміння, кістки, пір'я птахів та інше. З появою тканин, ниток і голок візерунки переносяться на тканину. Саме цей момент можна назвати початком оздоблення одягу, образна символічність якого мала пріоритетність перед зручністю і комфортом людини: костюм, характерний для різних історичних періодів, міг значно обмежувати рухи і деформувати тіло. Використання різноманітного оздоблення та нехтування відчуттями людини в одязі довгий час були характерними і для дитячого костюму. Однак, одяг для дівчаток і хлопчиків поступово еволюціонував від точних копій дорослого одягу з максимальним повторенням конструктивного рішення і оздоблення без врахування особливостей дитячої фігури до врахування ергономічних вимог та нехтування естетичною складовою дитячого костюму у кінці ХІХ – на початку ХХ століть.

Сьогодні дизайн-проекування актуальних моделей дитячого одягу пов'язане не лише із забезпеченням вимог функціональності та ергономічності, а й художньої виразності виробів та їх відповідності модним тенденціям. Широке використання дизайнерами різноманітного оздоблення дозволяє забезпечити відповідний рівень естетичності моделей колекцій дитячого одягу та підкреслити унікальність виробів при мінімальних змінах конструктивних рішень.

У напрямку дослідження особливостей декоративного оздоблення одягу в колекціях вітчизняних та закордонних дизайнерів цікавими є роботи українських науковців, що стосуються чоловічого одягу [1]. В роботі [2] досліджено процес сучасного дизайн-проекування жіночого одягу з оздобленням з урахуванням властивостей тканин, проаналізовано різновиди оздоблення одягу, визначено тенденції моди та інновації в декоративному оздобленні. Науковцями [3] розглядається

перспектива використання різноманітного художньо-декоративного оздоблення в сучасних колекціях українських і світових дизайнерів, зокрема ручного оздоблення та декору в колекціях de-luxe для забезпечення їх конкурентоспроможності на фешн-ринку.

Сучасні дослідження з удосконалення дизайн-проектування дитячого одягу направлені на узагальнення художньо-композиційних особливостей та виявлення провідних тенденцій художньо-композиційного вирішення дитячого костюма в ХХ – на початку ХХІ ст. [4]. Використання декоративних елементів та оздоблення при розробці нових моделей дитячого святкового одягу для дівчаток досліджено в роботі [5].

Таким чином, потребує дослідження дизайн-проектування актуальних моделей дитячого одягу, зокрема особливостей застосування оздоблення в дитячому одязі, що сьогодні є актуальним та забезпечує виконання завдань, які пов'язані з розробкою колекцій дитячого одягу відповідно до сучасних вимог.

Постановка завдання. У зв'язку з тим, що посилюються вимоги до художньої виразності дитячого одягу, а конструктивний устрій моделей одягу для дівчаток і хлопчиків характеризується меншою варіативністю, ніж дорослий одяг, необхідно дослідити та систематизувати інформацію про еволюцію застосування оздоблення в колекціях дитячого одягу та особливості оздоблення дитячого костюма в сучасних колекціях українських та світових дизайнерів з метою удосконалення дизайн-проектування нових моделей одягу для дітей.

Результати досліджень. Вимоги до дитячого одягу впродовж ХХ ст. зазнали значних змін від нівелювання естетичної складової дитячого костюму перед пріоритетністю ергономічності, до розуміння важливості забезпечення художньої виразності моделей одягу для дітей. Розвиток суспільства призвів до розширення сегменту одягу для дітей в індустрії моди, більшої сприйнятливості дитячого костюма до модних тенденцій та до появи окремих напрямів моди, відмінних від тенденцій дорослого одягу. При цьому для оздоблення чоловічого, жіночого і дитячого одягу використовують традиційні та інноваційні види оздоблення, пов'язані із новими технологіями виготовлення оздоблення. Класифікації видів оздоблення за різними критеріями детально досліджено у праці науковців М.В. Колосніченко та К.Л. Пашкевич [6].

Оздоблення дитячого одягу на початку ХХ ст. характеризувалося високим рівнем художньої виразності, складністю виготовлення та виконувалося переважно вручну. Таке положення речей в першу чергу стосувалося моделей одягу високої моди, що підтверджує аналіз колекцій Будинків високої моди Dior, Lanvin тощо. Для оздоблення дитячого костюму використовувалась вишивка, шитво, аплікації тканиною, тасьмою, оздоблення мереживом, бісером, пайєтками тощо (рис. 1, а). Оздоблення моделей дитячого одягу прет-а-порте характеризувалися простотою і лаконічністю, як, наприклад, моделі одягу дизайнера Pierre Cardin (рис. 1, б). Використовувалась проста аплікація, комбінація тканини різного кольору, шлярки тощо. Моделі повсякденного одягу оздоблювались мінімально, переважно накладними кишнями, різними комірами тощо.

Поступовий розвиток технологій сприяв покращенню споживчих якостей товарів промислового виробництва та ширшому використанню різноманітного оздоблення в моделях дитячого одягу. Поява синтетичних волокон та їх використання в тканинах призвела до покращення зносостійких характеристик різних матеріалів, зокрема мережива, яке стали ширше використовувати не лише у святковому, а й у повсякденному одязі (рис. 2, а, б).

а) Будинок моди Lanvin,
1922 р., музей The
Metropolitan Museum of Art,
США

б) дизайнер Pierre Cardin,
1960-ті рр., музей
Victoria and Albert
Museum, Велика
Британія

в) каталог Sears, 1975 р.

Рис. 1. Сукні для дівчаток

а) каталог Sears, 1980 р.

б) журнал «Краса і мода», 1982 р.

Рис. 2. Сукні для дівчаток

В середині ХХ ст. широкого поширення набуло використання аплікацій для оздоблення одягу для дівчаток і хлопчиків. Цей вид оздоблення використовувався художниками-модельєрами українських Будинків моделей, зокрема Л. Кулинською, Г. Підковкою, О. Цимбалюк тощо. Сюжети, на відміну від сучасних, не вирізнялися особливою різноманітністю та були простими у виконанні: у моделях одягу для дітей використовувались аплікації з рослинними і геометричними мотивами, спрощені зображення транспорту, герої мультфільмів та казок (рис 3, а). Сьогодні дизайнери продовжують використовувати аплікацію для оздоблення дитячого одягу, використовуючи різні типи технік аплікації: накладна аплікація, квілт і печворк. Аплікацію в своїх колекціях використовують зарубіжні та українські бренди, наприклад, світові бренди GUCCI, DIOR, український бренд Mariene тощо (рис 3, б, в).

а) Львівський будинок моделей одягу, художник-модельєр Л. Кулинська, 1983 р.

б) бренд GUCCI, FW 2021-22

в) бренд DIOR, SS 2022

г) бренд Mariene, SS 2021

Рис. 3. Моделі одягу для дітей

Весь час дитячий одяг прикрашали вишивкою, проте значні затрати часу при ручному виконанні вишивки робили такий тип оздоблення характерним переважно для святкового одягу високої цінової категорії. Однак, з удосконаленням швейного обладнання, набуло поширення використання вишивки в оздобленні дитячого одягу різного призначення. Вишивка за народними мотивами використовувалась художниками-модельєрами українських Будинків моделей одягу для посилення художньої виразності дитячого костюму та використовується сучасними українськими дизайнерами (рис. 4, а, б). Крім того, натхненні роботами з традиційним золотим шиттям, сучасні дизайнери використовують вишивку металізованими нитками для оздоблення дитячого одягу, наприклад бренд Natalia Pototskaya (рис. 4, в).

а) Київський будинок моделей одягу, 1960 р.

б) бренд ETNODIM, 2021 р.

в) бренд Natalia Pototskaya, 2021 р.

Рис. 4. Моделі дитячого одягу, оздоблені вишивкою

Серед інноваційних видів оздоблення в дизайні сучасного одягу науковці виділяють: використання нових тканин із переплетеннями, які отримують за допомогою

фізичних властивостей різних типів волокон; оздоблення складками, виконаними ще на етапах виготовлення тканини; безшовний трикотаж; тканини з перфорацією; одяг зі світлодіодами; «розумний» одяг; оздоблення різноманітною складною вишивкою, у тому числі з використанням люрексу та металізованих волокон; 3D-друк; аплікації, виконані у різні техніках тощо [7].

Виробництво тканин на сучасному етапі розвитку науки та технології характеризують такі тенденції як: виробництво тканин з властивостями самоочищення під дією сонячного світла, надання тканині властивостей водонепроникності, імітація поверхні натуральної шкіри, використання сировини вторинної переробки, створення новітньої фурнітури тощо. Ці тенденції розвитку інноваційних технологій текстильної індустрії широко впроваджуються і при виготовленні дитячого одягу різного асортименту, та вказують на цілеспрямований рух сучасної фешн-індустрії у бік соціальної відповідальності, екологічності і безпеки виробництва.

Останнім часом набули розвитку технології 3D-друку, які широко використовуються в світі моди, у тому числі, дитячої. Так, дизайнер Lingxiao Luo поєднав традиційні технології в'язання і тривимірного друку, щоб створити одяг, який відображатиме грайливий стиль дитячих іграшок [8]. Колекція, яка називається AddiToy (рис. 5, а), створена за допомогою методу, який включає в себе 3D-друк з пластику безпосередньо на трикотаж. Багато дизайнерів та Будинків високої моди (Iris van Herpen, Mike Schmidt, Julia Daviy, Alexis Walsh, Danit Peleg та інші) застосовують нові технології для створення нових незвичних і складних силуетних форм виробів за допомогою 3D-друку.

Ще один з напрямів розвитку інноваційних технологій – це впровадження різноманітних гаджетів в одязі, взутті, головних уборах, аксесуарах тощо. Смарт-тканини та смарт-одяг (від футболок і шарпеток до космічних костюмів) дають можливість стежити за життєво важливими показниками тіла людини. Такі сорочки, спортивні футболки і штани виробляють компанії CircuiteX, SmartLife, Clothing+ та інші [9].

а) дизайнер
Lingxiao Luo,
колекція AddiToy,
2018 р.

б) бренд ANDRE
TAN, 2021 р.

в) бренд GUCCI, 2021 р.

бренд
ZALEVSKIY,
колекція
«Незалежні»,
2021 р.

Рис. 5. Моделі одягу

Також популярним є одяг, оздоблений складками, які можуть закладатися як вручну муляжним методом – драпіруванням, так і на спеціальних пресах – плісе, гофре. Цей процес є досить трудомістким, проте сьогодні інноваційним є те, що таке оздоблення можна отримати ще на етапах виготовлення тканини. Для оздоблення сучасних моделей дитячого одягу українськими і зарубіжними брендами широко використовуються пайєтки, бісер, намисто, напівкоштовне та коштовне каміння, хутро та інші матеріали (рис. 5, б, в).

Так, у рамках дитячого тижня моди Junior Fashion Week 2018 було представлено колекцію у стилі family look під назвою «Мама та донька» бренду NADEZDINA, яка містила яскраві костюми в піжамному стилі, для виконання яких використано тканини з анімалістичними та рослинними принтами, а в якості оздоблення – оборки, контрастні канти та бахрому. У сезоні SS 2019 на JFW дизайнер Андре Тан представив нову колекцію одягу, а саме, повсякденні комплекти в стилі спорт-шик, що поєднали спідниці з багатошаровими оборками і кросівки oversize, куртку-косуху з спідницею-пачкою рожевого кольору, тканини з леопардовим принтом з класичними сукнями. В рамках JFW 2021 дизайнер Олексій Залевський продемонстрував колекцію «Незалежні», в якій також присутній такий вид оздоблення як оборки (рис. 5, г).

Висновки. Аналіз актуальних колекцій сучасних дизайнерів останніх років показав широке використання оздоблення, яке є характерним для дитячого одягу як повсякденного, так і святкового призначення. Основна відмінність оздоблення для одягу різного призначення полягає в складності виконання та вартості матеріалів: для святкового одягу використовуються більш складні види оздоблення із застосуванням більш дорогих матеріалів. Досліджено інновації в сфері дизайну оздоблення дитячого одягу, проаналізовано інноваційні види його оздоблення. Визначено, що сучасна мода повертає увагу до ручної роботи, одночасно високотехнологічні інженерні розробки розширюють інновації в оздобленні швейних виробів. В даний час все більшу увагу привертає оздоблення, в якому поєднуються елементи ручної роботи і нові методи його виготовлення (зварювання, склеювання, лазерна обробка та ін.).

Список використаної літератури

1. Лю Цзянсінь, Пашкевич К. Л., Костогриз Ю. О., Сербін О. І. Декоративне оздоблення чоловічого костюма в колекціях дизайнерів початку ХХІ століття. *Art and design*. 2021. № 1 (13). С. 62–73.
2. Пашкевич К. Л., Єжова О. В., Кротова Т. Ф., Креденець Н. Д., Лю Цзянсінь, Фесюк І. Я. Дизайн-проекування сучасних суконь з оздобленням з урахуванням властивостей тканин. *Art and design*. 2019. № 4. С. 79–90.
3. Пашкевич К. Л., Мігус Р. Особливості застосування декоративного оздоблення в колекціях одягу de-luxe. *Актуальні проблеми сучасного дизайну: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (20 квітня 2018 р., м. Київ): у 2-х т. Київ : КНУТД, 2018. Т. 2. С. 292–295.*
4. Герасименко О. Д., Пашкевич К. Л., Омельченко Г. В., Загрійчук Б. П., Колосніченко М. В. Художньо-композиційні особливості дитячого костюму у колекціях високої моди ХХ – початку ХХІ століття. *Art and design*. 2019. № 4. С. 21–33.
5. Струмінська Т. В., Пашковська Т. А., Кабанець К. В. Особливості проектування святкового одягу для дівчат. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія : Технічні науки*. 2018. № 6, Т. 2 (267). С. 80–83.
6. Колосніченко М. В., Пашкевич К. Л. *Мода і одяг. Основи проектування та виробництва одягу: навчальний посібник*. Київ: КНУТД, 2018. 238 с.
7. Мандебура Ф. І., Ляшенко М. В., Мазнев Є. О., Лю Цзянсінь, Колосніченко О. В., Пашкевич К. Л. Інноваційні види оздоблення в дизайні сучасного одягу. *Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості: матеріали І Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (17 листопада 2020 р., м. Київ)*. Київ: КНУТД, 2020. С. 528–533.
8. *Мода і 3D-печать: аддитивные технологии в создании одежды*. URL: <https://3d-expo.ru/article/moda-i-3d-pechat-additivnie-tehnologii-v-sozdanii-odezdy>.
9. Офіційний сайт блогу By-wire.net. Innovative garment design. URL: <http://www.by-wire.net/pages/activities/innovative-garment-design/>